

Jagodni izbor o naši zgodovini

Založba Družina je v Mestnem muzeju v Ljubljani predstavila knjigo Naši temelji in okviri

Založba Družina je v sredo, 25. februarja, v Mestnem muzeju v Ljubljani pripravila pogovorni večer ob izidu knjige *Naši temelji in okviri. Slovenci in Slovenija v zgodovini*. Razkošno knjižno izdajo so predstavili: dr. Boris Golec, dr. Aleš Maver, dr. Miha Preinfalk, Helena Janežič in Aleksander Hribovšek. Svoje videnje slovenstva je predstavil tudi pesnik Tone Kuntner, za glasbeni vložek je poskrbel Oskar Šesek. V drugem delu dogodka po predstavitvi knjige je sledila okrogla miza, na kateri so uredniki knjige razpravljali o širših pogledih na slovenstvo ter njegovem pomenu v sodobnem času. Dogodek je povezoval Nejc Krevs.

UREDNIK KNJIGE DR. BORIS GOLEC / I. Ž.

Zavest manjvrednosti

Dr. Aleš Maver je podal pogled Slovencev na lastno zgodovino. Zdi se mu, da se je že razmeroma zgodaj tudi med slovenskimi zgodovinarji izoblikovala zavest manjvrednosti, ker naj Slovenci ne bi imeli velike zgodovine oziroma naj jih tam, kjer naj bi se odvijale pomembne reči, ne bi bilo. Temu se je potem, sploh v 19. stoletju, pridružila tudi negotovost glede izvorov kulturnih pobud, predvsem nezadovoljstvo s tem, da smo krščanstvo dobili iz središč na severozahodu ter bili tudi zelo povezani s tem delom Evrope

in z latinskim krščanstvom. Tlela pa je neka nezgodovinska nostalgija o tem, da bi bilo naše krščanstvo manj latinsko, kot je bilo v resnici. Ta težnja se je potem še okrepila z obratom na jugovzhod oziroma z vstopom v južnoslovanske državne tvorbe.

Nasilje revolucije

Toda zdi se mu, da je najpomembnejši tretji prelom, ki ga je prineslo dogajanje med drugo svetovno vojno in po njej, kajti takrat je prišlo do revolucije, ki je bila podložena z nepojmljivim nasiljem. Občutek ima, da je bilo mogoče to revolucijo vsaj deloma opravičiti hkrati z njenim nasiljem samo tako, da izhajamo iz predpostavke, da je bila ta revolucija nujna, saj naj Slovenci še ne bi imeli polno razvite narodne samobitnosti in niti narodne kulture. To po njegovem mnenju ni res, saj meni, da smo Slovenci vso potrebno kulturno infrastrukturo dobili v času avstrijske ustavne dobe od druge polovice 19. do začetka 20. stoletja. Hkrati je razplet druge svetovne vojne pomenil, da je revolucionarna stran skoraj v celoti obvladala slovensko družbo za precej dolgo časa. Še vedno se malo soočamo s težavo, da se hkrati ni mogla poistovetiti s kulturnimi, političnimi in tudi družbenimi temelji, na katerih je dotedanji razvoj Slovencev ležal.

Dr. Ana Lavrič

O knjigi, ki sodi v slovenski izobraževalni sistem, je spregovoril tudi glavni urednik knjige dr. Boris Golec. Spomnil je, da

ideja za pisanje o slovenski zgodovini ni prišla iz vrst zgodovinarjev, kajti dr. Ana Lavrič je umetnostna zgodovinarica. Ko je o tem govorila z zgodovinarji, so bili skeptični, da bi pisali še eno zgodovino v vrsti poljudnoznanstvenih in strokovnih zgodovinskih pregledov, ki smo jih dobili v zadnjih desetletjih. Ena od takšnih knjig je izšla pred desetletjem, sicer predelava starejših del, toda napisana v bolj poljudno strokovnem slogu. To je bilo takrat, leta 2018, še sveže, naslednje leto pa so začeli resno delati.

AVTORJI PIŠEJO O TISTEM, S ČIMER SE JE ISTOVETILA VEČINA SLOVENCEV. ~

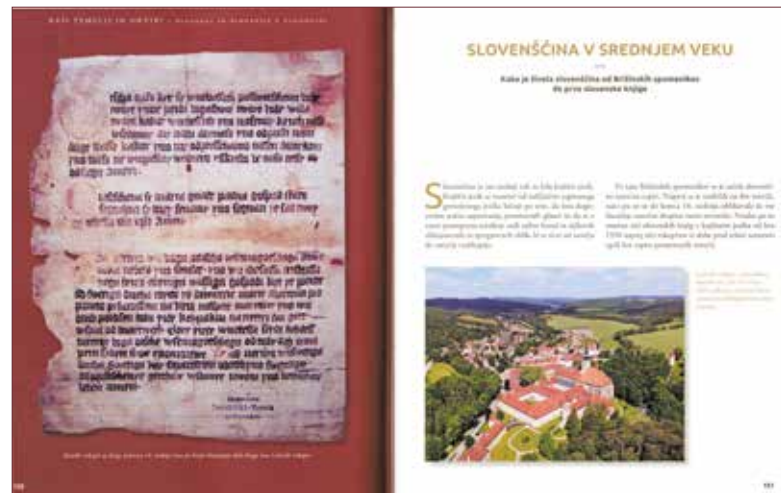
Napisali že 340 prispevkov

Zakaj torej imeti še eno v vrsti zgodovin, z vsebino od prazgodovine do danes, ki bi jo napisali? To je namreč tudi megalomansko delo, saj je za neko takšno delo, ki bi bilo primerno za širšo javnost, potrebno veliko novih znanstvenih spoznanj, truda, dela, premišljevanj in prevetritev. Tako so se okoli Ane Lavrič zbrali ne samo zgodovinarji, ampak tudi umetnostni in literarni zgodovinarji ter jezikoslovci. Okoli ducat urednikov je premislilo, da bi bilo dobro, če bi gradili od spodaj. Imeli so podporo časopisa *Družina*, ki je ob prenovi v začetku leta 2019 uvedel novo rubriko, ta je dala temelj tej novi knjigi. Iz objav so tako lahko naredili jagodni izbor.

Časovno se niso omejevali, zdelo se jim je, da se bo delo končalo v letu, dveh, treh, zdaj teče že osmo leto. Napisali so že 340 prispevkov. Ti so združeni v tematske sklope, vsak prispevek pa je tudi sam zase samostojna pripoved. Tako je tudi v knjigi, v kateri je devet poglavij, ki vsebujejo od štiri do največ deset podpoglavij.

Ni vojn, ne ideologij

V knjigi ni politične in ne vojaške zgodovine. Ni vojn, tudi ni ideologij. Slovenci smo tragičen narod. Edini v Evropi in svetu smo doživeli v svoji primarni obliki vse tri velike totalitarizme 20. stoletja. Nobenega naroda ni, ki bi doživel fašizem od samega začetka in nacizem še zelo zgodaj, tako kot koroški in štajerski Slovenci v Avstriji, in ki je desetletja doživljal jugoslovansko različico komunizma. Teh izrazov v knjigi skoraj ni, morda se dvakrat omeni komunizem in morda še revolucija. Zakaj? Ker to niso naši temelji, ne okviri, poudarja Boris Golec.

Temelji in okvirji

Od kod naslov *Naši temelji in okviri*? Boris Golec je pojasnil, da so temelji slovenska zavest, kar nam je končno dalo slovensko državo. Okviri so vse tisto, kar je pogojevalo to, čemur pravimo danes Slovenci, slovenstvo, slovenska država. Tu ni velike politične zgodbe, ni kronologije, objavljeni so tematski sklopi, vsak zase pripoveduje zgodbo, zgodbe se prepletajo, nekatere stvari se ponovijo, vendar vedno pod drugim zornim kotom. Kronologija je samo na začetku, predzgodovina in antika, in na koncu, slovenska osamosvojitvena misel. Druga poglavja so prepletena, najbolj poglavje o jeziku, ki ga je napisal jezikoslovec dr. Kozma Ahačič in zajema čas od najzgodnejše praslovanščine, ki je postala slovenščina in je prvič dokumentirana z Brižinskimi spomeniki še v prvem tisočletju, vse do današnjih orodij, s katerimi se lotevamo moderne slovenščine kot govorci.

Tudi, ko so pisali o naših dinastijah in državah, so naredili selekcijo. Fašistična država pač ni bila naša država, nemški rajh tudi ne, Bonaparteji kot dinastija niso bili naši vladarji. Izbrali so tisto, s čimer se je večina Slovencev istovetila, tiste vladarje

MED TEMELJI JE SLOVENSKA ZAVEST, KI NAM JE KONČNO DALA SLOVENSKO DRŽAVO. ~

in države, ki smo jih imeli za svoje, in jezik, ki ga imamo za svojega. Tudi krščanstva niso posebej poudarjali. Lotevajo se ga preko pokristjanjevanja in protestantizma, ampak vse pod vidikom rasti in oblikovanja modernega slovenskega naroda. Kot da bi bil to končni cilj. »Pa ni, saj še zdaleč nismo na koncu,« je poudaril dr. Golec. »Na koncu so bili vedno totalitarizmi, ti so videli zveličanje in konec zgodovine pri samih sebi. Vsi so klavrno propadli. Še vedno gradimo, zato imamo naše temelje in okvire. Zadnji je slovenska država, o kateri smo povedali premalo.«

IVO ŽAJDELA

V UVODU JE Z DOMOLJUBNIM NAGOVOROM NASTOPIL PESNIK TONE KUNTNER. / I. Ž.

ALEKSANDER HRIBOVŠEK, MIHA PREINFALK, HELENA JANEŽIČ, BORIS GOLEC IN ALEŠ MAVER / I. Ž.